

تصویربرداری تک پیکسلی به روش نمونه برداری فشرده

مرضیه سلیمی، محمد مهدی سید خاموشی، لیلا مهرور، سید حسن توسلی

تهران، ولنجک، دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشکده لیزر و پلاسما

چکیده - تصویربرداری به روش نمونه برداری فشرده، یک روش تصویربرداری تک پیکسلی است که با بهره گیری از نظریه سنجش فشرده^۱ (CS) تصویر را با نمونه برداری کمتری نسبت به ابعاد آن بازیابی می نماید. در این مقاله ابتدا به معرفی نظریه سنجش فشرده و کاربرد آن در تصویربرداری می پردازیم، سپس نتایج شبیه سازی و چیدمان تجربی بازیابی تصویر به روش تصویربرداری فشرده و روش شبجنگاری^۲ را با یکدیگر مقایسه می نماییم.

کلید واژه- پایه تنک، تصویربرداری تک پیکسلی، تصویربرداری فشرده، سنجش فشرده

Single Pixel Imaging by Using Compressive Sampling

Marziyeh Salimi, Mohammad Mahdi Seyed Khamoushi, Leila Mehrvar, Seyed Hassan Tavassoli

Laser and Plasma Research Institute, Shahid Beheshti University, Velenjak, Tehran, Iran

Abstract- Compressive sampling is a kind of single pixel imaging which exploits Compressive Sensing (CS) theory to reduce the number of sampling smaller than the number of image pixels. In this paper, we firstly present CS theory and its application in imaging, then we will compare simulation and experimental results of compressive imaging with ghost imaging (GI).

Keywords: Compressive Sensing, Compressive Imaging, Single Pixel Imaging, Wavelet Basis

^۱ Compressive Sensing

^۲ Ghost Imaging

۱- مقدمه

در تصویربرداری با دوربین‌های دیجیتال رایج، تصویر توسط سنسور آرایه‌ای CCD ثبت می‌شود. CCD آرایه‌ای از سنسورهاست که نور را در ناحیه طیفی معینی، به بار تبدیل کرده و بدین ترتیب تصویر را به صورت دیجیتالی ثبت می‌نماید. ساخت سنسورهای آرایه‌ای (CCD) در نواحی طیفی غیرمرئی از جمله مادون قرمز و ماورابنفش بسیار پرهزینه است، از این رو دوربین‌های دیجیتالی برای تصویربرداری غیرمرئی گران تمام خواهند شد.

تصویربرداری تک‌پیکسلی^۲ روش دیگری از تصویربرداری است که برای گرفتن تصاویر دو بعدی با استفاده از یک سنسور تک‌پیکسلی (فوتودیود) و بدون نیاز به استفاده از CCD انجام می‌شود. مزیت این روش آن است که می‌توان بسادگی، بدون تحمیل هزینه‌های گزاف ساختار مشابهی را برای دیگر نواحی طیفی بکار برد. یک راهکار برای گرفتن تصویر به این شیوه اسکن نقطه به نقطه صحنه است، در این صورت نمونه‌برداری دقیقاً باید با ابعاد صحنه برابر باشد که تبعاً تحقق آن در بسیاری از مواقع با مشکل جدی مواجه می‌شود.

یکی دیگر از انواع تصویربرداری تک‌پیکسلی شب‌نگاری نام دارد، که با تاباندن طرح رندوم به جسم و دریافت نور عبوری (بازتابی) از جسم توسط فوتودیود، با محاسبه همبستگی^۳ سیگنال‌ها و طرح‌ها، تصویر را بازیابی می‌نماید. در این روش به دلیل رندوم بودن طرح‌ها هر چه تعداد نمونه‌برداری بیشتر باشد، تصویر بهتری بدست خواهد آمد. شب‌نگاری از نظر زمان مورد نیاز برای گرفتن تصویر به صرفه نیست؛ چرا که به تعداد بیشتری نمونه‌برداری نیاز داشته و در نتیجه زمان طولانی‌تری برای تحقق آن مورد نیاز است.

در این تحقیق از تصویربرداری به روش نمونه‌برداری فشرده^۴ استفاده گردیده که در مقایسه با تصویربرداری رایج دارای شرایط اقتصادی بهتر می‌باشد و همچنین در مقایسه با دیگر تصویربرداری‌های تک‌پیکسلی مذکور در زمان کوتاه‌تری انجام می‌پذیرد، گرچه به محاسبات بیشتری برای بازیابی تصویر نیازمند است. بنابراین در این مقاله، با مقایسه‌ی تصاویر گرفته شده به روش نمونه‌برداری فشرده و شب‌نگاری و همچنین

مقایسه شبیه‌سازی این‌دو، نشان خواهیم داد که در تصویربرداری به روش نمونه‌برداری فشرده با تعداد نمونه‌برداری کمتر، تصاویری با کیفیت مناسب‌تر حاصل خواهد شد. بر اساس بررسی‌های ما برای نخستین بار در کشور، از روش نمونه‌برداری فشرده به صورت تجربی در تصویربرداری تک‌پیکسلی استفاده گردیده که در ادامه به اختصار معرفی خواهد شد.

۲- روش نظری و معادلات ریاضی

یک سیگنال محدود زمانی (مانند سیگنال فوتودیود) را می‌توان به صورت یک بردار $N \times 1$ نمایش داد. یک تصویر دو بعدی را نیز می‌توان با قرار دادن پیکسل‌های آن در یک سطر در امتداد یکدیگر، به صورت یک بردار نمایش داد. بنابراین در ادامه سیگنال x را که یک تصویر دوبعدی است، به شکل بردار نمایش می‌دهیم.

۲-۱- معرفی سنجش فشرده [1]

در سنجش فشرده هر اندازه‌گیری به صورت ضرب داخلی بردارهای آزمون (φ_i) در جسم (سیگنال x) می‌باشد:

$$y_i = \langle x | \varphi_i \rangle \quad (1)$$

اگر بردارهای آزمون φ_i در سطرها یک ماتریس و سیگنال‌های اندازه‌گیری y_i را در یک بردار قرار دهیم، به ترتیب ماتریس‌های Φ و y به دست می‌آید. برای Φ داریم:

$$\Phi_{n \times n} = \begin{bmatrix} \{\varphi_1\} \\ \vdots \\ \{\varphi_n\} \end{bmatrix} \quad (2)$$

برای بازیابی سیگنال x معادله زیر باید حل شود:

$$y_{n \times 1} = \Phi_{n \times n} \times x_{n \times 1} \quad (3)$$

اما همانطور که از معادله (۳) پیداست باید تعداد اندازه‌گیری‌های y با ابعاد سیگنال (تعداد پیکسل‌های تصویر) برابر باشد. بدیهی است که در این صورت، فشرده‌سازی در میان نخواهد بود.

می‌توان بردار x را با استفاده از پایه‌های بهنجار و متعامد Ψ_i توصیف نمود. با قرار دادن پایه‌های Ψ_i در ستون‌های یک ماتریس، و ضرایب α_i در یک بردار به ترتیب ماتریس Ψ و بردار α بدست می‌آید.

^۲ Single Pixel Imaging

^۳ Correlation

^۴ Compressive Sampling

۲-۲- نحوه انتخاب Ψ

پایه Ψ باید به گونه‌ای انتخاب شود که تصویر در این پایه تنک باشد، بیشتر تصاویر طبیعی در فضایی مانند فوریه و موجک^۶ تنک هستند. در این مطالعه، پایه‌های موجک برای بازیابی تصویر انتخاب شده‌اند.

۲-۳- نحوه انتخاب ϕ

اگر بخواهیم اندازه‌گیری را در همان فضای بازیابی تصویر (Ψ) انجام دهیم، بیشترین اطلاعاتی که به دست می‌آوریم صفر خواهد بود، زیرا در فضای Ψ بیشتر ضرایب صفر هستند. بنابراین بهترین راه برای اینکه با احتمال زیاد بتوان در هر بار اندازه‌گیری از ضرایب غیر صفر اطلاعاتی بدست آورد، این است که ϕ_i ساختاری کاملاً رندوم داشته باشد. نتیجه بهینه‌سازی سنجش فشرده این است که از $m \ll N$ اندازه‌گیری در پایه رندوم و غیرهمدوس با Ψ می‌توان تصویر را بازیابی نمود.

۲-۴- معرفی همبستگی در شبیح نگاری

در روش شبیح‌نگاری، برای بازیابی تصویر از همبستگی طرح رندوم با سیگنال دریافتی از جسم استفاده می‌شود. همبستگی در واقع چگونگی تغییرات دو کمیت را نسبت به یکدیگر مشخص می‌نماید. به زبان ریاضی [3]:

$$GI = \langle \phi \times y \rangle - \langle \phi \rangle \langle y \rangle \quad (10)$$

که در آن $\langle . \rangle \equiv \frac{1}{N} \sum_i .$ می‌باشد. در ادامه تصویر بازیابی شده با این معادله را با GI نشان می‌دهیم.

۳- روش تجربی تصویر برداری فشرده

چیدمان آزمایشگاهی استفاده شده در این مقاله همانطور که در شکل (۱) نشان داده شده است، شامل یک روزنه جمع-کننده نور دو بعدی، سنسور تک‌پیکسلی (فوتودیود)، لنز و منبع نور می‌باشد. روزنه جمع‌کننده، خود آرایه‌ای دو بعدی از روزنه‌های ورودی است که هریک از این روزنه‌ها به طور جداگانه میزان عبور نور را کنترل می‌کند. برای این منظور از ابزار مادوله‌کننده فضایی نور (SLM)^۷ عبوری به عنوان روزنه جمع‌کننده استفاده می‌شود که شدت نور گذرنده را مادوله می‌نماید. در این تحقیق یک نمایشگر کریستال مایع (LCD) شفاف به عنوان SLM بکار گرفته شده است که نور عبوری (بازتاب شده) از جسم را با طرح‌های رندوم (بردارهای ϕ)

$$X = \sum_{i=1}^N \alpha_i \Psi_i = \alpha \Psi \quad (4)$$

اگر بتوان پایه‌ای را پیدا کرد که X در آن پایه تنها دارای $N \gg k$ ضریب غیر صفر باشد، گفته می‌شود که بردار X در این پایه k تنک است. ما در تصویربرداری فشرده به دنبال نمونه‌برداری به تعداد کمتر از ابعاد سیگنال هستیم. به طوری که معادله به شکل زیر تغییر یابد:

$$y_{m \times 1} = \Phi_{m \times n} \times X_{n \times 1} = \quad (5)$$

$\Phi_{m \times n} \times \Psi_{n \times n} \times \alpha_{n \times 1}$ که در حالت $m < n$ بی‌شمار جواب دارد اما شرط تنک بودن $\alpha_{n \times 1}$ مجموعه جوابها را محدود می‌کند و ما را قادر به یافتن جواب یکتا می‌سازد.

بدین ترتیب برای بازیابی X بایستی α با کمترین ضریب غیر صفر را پیدا کرد بطوری که در معادله زیر صدق کند.

$$\min\{i : \alpha(i) \neq 0\} \quad \text{st} \quad y_{m \times 1} = \quad (6)$$

$\Phi_{m \times n} \times \Psi_{n \times n} \times \alpha_{n \times 1}$ عبارت $\{ \}$ بیانگر تعداد اعضای غیر صفر بردار α است و همان چیزی است که به عنوان نرم l_0 شناخته می‌شود. بنابراین معادله (۵) به مسأله کمینه‌سازی زیر بدل می‌شود:

$$\arg \min \|\alpha\|_{l_0} \quad \text{st} \quad y_{m \times 1} = \quad (7)$$

$\Phi_{m \times n} \times \Psi_{n \times n} \times \alpha_{n \times 1}$ $\|\cdot\|_{l_0}$ نرم صفر بردار است. از آنجا که نرم صفر محدب نیست، یافتن این جواب عملی نخواهد بود.

با فرض تنک بودن جواب، یک راه برای حل این معادله تقریب زدن نرم صفر با نرمی از مرتبه بالاتر است که قابلیت کمینه کردن آن امکان‌پذیر باشد:

$$\arg \min \|\alpha\|_{l_1} \quad \text{st} \quad y_{m \times 1} = \quad (8)$$

$\Phi_{m \times n} \times \Psi_{n \times n} \times \alpha_{n \times 1}$ حل معادله منجر به بازیابی α و در نتیجه X خواهد شد. این معادله با استفاده از برنامه‌نویسی خطی حل می‌شود. در این مقاله از روتین‌های L1_Magic [2] استفاده شده است. نرم l_1 بردار α :

$$\|\alpha\|_{l_1} = \sum_i |\alpha_i| \quad (9)$$

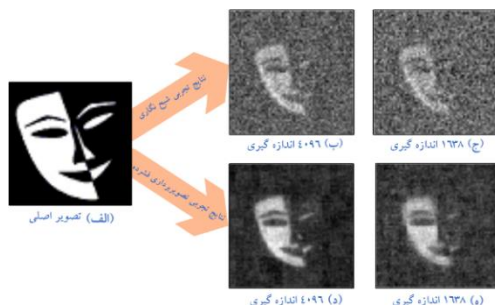
که برابر است با مجموع مؤلفه‌های آن بردار، از آنجا که بردار α برداری k تنک است برابر با مجموع مؤلفه‌های غیر صفر آن بردار است.

^۷ Spatial light modulator^۶ Wavelet

شب‌نگاری با (ب) ۴۰۹۶ و (ج) ۱۶۳۸ (۴۰٪N) اندازه‌گیری. تصویر شبیه‌سازی شده به روش نمونه برداری فشرده با (د) ۴۰۹۶ و (ه) ۱۶۳۸ (۴۰٪N) اندازه‌گیری. اندازه‌گیری‌های تصویربرداری فشرده با پایه‌های رندوم و بازیابی تصویر در پایه‌های موجک انجام شده است.

۵- نتایج تجربی

نتایج تجربی در شکل (۳) نشان داده شده است. چنانچه از مقایسه کمیته CNR محاسبه شده برای تصاویر (ب) تا (ه) شکل (۳) که به ترتیب مقادیر ۲,۹، ۱,۹۶، ۱۸,۸ و ۸ هستند، برمی‌آید تصویربرداری به روش نمونه برداری فشرده در عمل، با نمونه برداری کمتر نسبت به روش شب‌نگاری، تصویری با کیفیت بالاتر حاصل شده است.

شکل ۳: نمونه برداری‌های تجربی، معادل شکل (۲).

۶- نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج به دست آمده، نشان داده شد که روش سنجش فشرده (CS) با بهینه‌سازی نرم l_1 و انتخاب دو پایه غیرهمدوس برای اندازه‌گیری و بازیابی تصویر، می‌تواند با تعداد اندازه‌گیری کمتر نسبت به تعداد پیکسل‌های تصویر، تصویری با کیفیت مطلوب‌تر را بازیابی نماید.

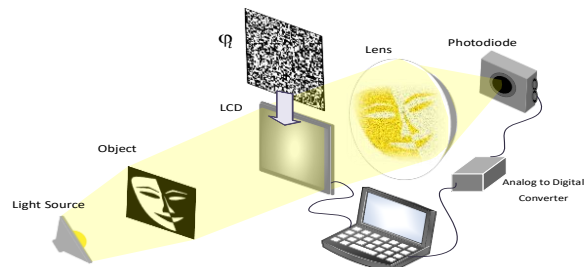
سپاسگزاری

بدین وسیله از استاد گرامی جناب آقای دکتر محمد خرمی و مهندس محمد شالباف بابت همکاری‌ها و راهنمایی‌های مفیدشان صمیمانه سپاسگزارم.

مراجع

- [1] J. Romberg, "Imaging via compressive sampling", IEEE Signal Processing Magazine, vol 25, no 2, pp. 14 - 20, 2008.
- [2] <https://statweb.stanford.edu/~candes/l1magic/>
- [3] Sun B, Welsh S S, Edgar M P, Shapiro J H and Padgett M, "Normalized ghost imaging" Opt. Express, Vol. 20, No. 15, 2012.[3] M. F.
- [4] Duarte, M. A. Davenport, D. Takhar, J. N. Laska, T. Sun, K. F. Kelly, and R. G. Baraniuk, "Single-pixel imaging via compressive sampling", IEEE Signal Process. Mag., vol. 25, no. 2, pp. 83-91, 2008.

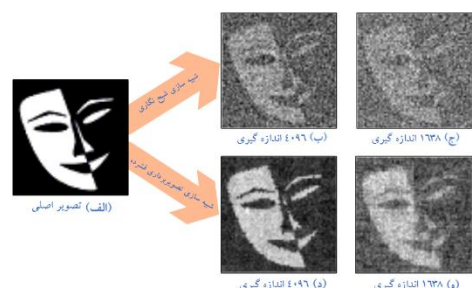
مادوله می‌کند [4]. سپس نور مادوله شده توسط لنز بر فوتودیود تمرکز می‌یابد. سیگنال‌های دریافت شده توسط فوتودیود با یک مبدل آنالوگ به دیجیتال به صورت دیجیتالی ثبت می‌گردد. سیگنال‌های دیجیتال، بردار اندازه‌گیری y را تشکیل می‌دهد.

شکل ۱: چیدمان آزمایشگاهی تصویربرداری فشرده. طرح‌های رندوم توسط LCD نمایش داده شده و نور را مادوله می‌کنند.

۴- نتایج شبیه‌سازی

شبیه‌سازی تصویربرداری فشرده و شب‌نگاری در شکل (۲) نمایش داده شده با این توضیح که برای مقایسه کمی کیفیت تصاویر از کمیته به نام CNR استفاده گردیده است. این کمیته برای محاسبه میزان کنتراست و تخمین نویز به صورت نسبت اختلاف شدت سیگنال‌های دو ناحیه دلخواه از تصویر به نویز تعریف می‌شود. برای محاسبه‌ی این کمیته یک قسمت تاریک و یک قسمت روشن به عنوان نواحی دلخواه و همچنین نویز به صورت واریانس قسمت تاریک در نظر گرفته می‌شوند. کمیته CNR برای تصاویر (ب) تا (ه) شکل (۲) به ترتیب ۰,۸۶، ۸,۶، ۵ و به دست می‌آید که نشان می‌دهد، تصویربرداری به روش نمونه برداری فشرده در مقایسه با همان تعداد نمونه برداری به روش شب‌نگاری، کیفیت بهتری را ارائه می‌دهد. در این شبیه‌سازی از طرح‌های رندوم برای شبیه‌سازی استفاده شد که این خود باعث ایجاد نویز در تصویر نهایی می‌شود. پیش بینی می‌شود در صورت استفاده از پایه‌های متعامد (غیرهمدوس با موجک) این نویز به حداقل برسد.

شکل ۲: شبیه‌سازی تصویربرداری فشرده از تصویر با رزولوشن 64×64 (پیکسل $N = 4096$). الف) تصویر اصلی. تصویر شبیه‌سازی شده به روش